

RAPORT Z MONITORINGU SIERPIKA RÓŻNOLISTNEGO (*Serratula lycopifolia*) za 2023r.

Projekt LIFE13 NAT/PL/000038 „Ochrona cennych siedlisk przyrodniczych na Ponidziu” zakończył się w 2018 roku. Przez kolejne 5 lat kontynuowaliśmy zabiegi ochronne i monitorowaliśmy cały czas ich wpływ na przyrodę.

Sierpik różnolistny ma w naszym kraju dwa naturalne stanowiska i obydwie znajdują się na terenie Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego. Pierwsze stanowisko w Skorocicach, drugie w Górkach. W ramach projektu utworzono dodatkowe stanowisko na tzw. powierzchni „Wierciszów”, zlokalizowanej na Garbie Pińczowskim (we wschodniej części miasta Pińczowa).

Siedliskiem gdzie występuje ta roślina są murawy stepowe – kolorowe i niezwykle bogate florystycznie półnaturalne zbiorowiska, które do egzystencji potrzebują ekstensywnego wypasu lub wykaszania. Bez tych zabiegów murawy kserotermiczne przekształcają się stopniowo w gęste kolczaste zarośla, ubogie w gatunki i zupełnie bezużyteczne. By chronić sierpika różnolistnego należało zapewnić mu odpowiednie warunki do rozwoju. Poniżej raport z monitoringu sierpika różnolistnego w sezonie 2023:

SKOROCICE

Pierwsze stanowisko zlokalizowane jest na gruntach prywatnych, poza wschodnią granicą rezerwatu przyrody „Skorocice”. Nie udało się przekonać właścicieli gruntu do jakiegokolwiek współpracy. W roku 2023 odnotowaliśmy na stoku około 80 osobników kwitnących (Fot.1), czyli mniej niż w zeszłym roku. W pobliżu rozrastają się ekspansywne krzewy (m.in. dzikie śliwy i jeżyny), które wypierają sierpika. Roślina zaczęła licznie kolonizować szczyt stoku. Jednak z powodu koszenia przeprowadzanego przez właścicieli gruntu, trudno nam oszacować, ile sierpików może tam rosnąć. Sierpik stara się przetrwać zajmując nowy, dogodny teren. Jednak egzystencja tej populacji jest bardzo niepewna z powodu braku zgody właścicieli terenu na wykonywanie tam jakichkolwiek działań ochronnych. Sierpikowi sprzyja dotychczasowe ekstensywne wykaszanie terenu w części szczytowej, ale od właścicieli gruntu zależy, jak często koszą. Jeśli będzie ono zbyt intensywne, to zabiegi te w połączeniu z ekspansją krzewów na stoku, mogą zagrozić egzystencji całej populacji.

Fot. 1 Okolice rezerwatu Skorocice – sierpik różnolistny

Dlatego sierpika różnolistnego reintrodukowano na obszar rezerwatu „Skorocice”.
Podsiano go na dwóch stanowiskach:

a) na niewielkim pagórku w środkowej części rezerwatu;

W sezonie 2023 rośło tu około 100 zdrowych, silnych roślin (Fot.2) i część z nich kwitła. Jest duża szansa na to, że w tym miejscu roślina się zadomowi, a jej populacja powinna z czasem jeszcze bardziej się wzmocnić.

Fot. 2 Rezerwat Skorocice (reintrodukcja) – sierpik różnolistny

b) na stromym zboczu;

W 2023 roku można było zauważyć tutaj tylko kilka osobników. Wygląda na to, że to miejsce nie jest odpowiednie dla sierpika i raczej nie ma nadziei na powodzenie reintrodukcji.

GÓRKI

Druga populacja sierpika, która jest prawdopodobnie naturalna, zlokalizowana jest w miejscowości Górki, gmina Wiślica. W roku 2023 naliczyliśmy tutaj co najmniej 380 osobników kwitnących i owocujących (Fot.3). Podczas ostatnich lat, pod wpływem zabiegów ochronnych zaobserwowaliśmy ekspansję sierpika z pierwotnego miejsca na sąsiednie tereny, położone kilkanaście metrów od pierwszego. Rośliny, które tam się pojawiły, w tym roku zaczęły również masowo kwitnąć. Na tym przykładzie widać dużą skuteczność stosowania zabiegów ochronnych na murawach kserotermicznych.

Fot. 3. Górki – sierpik różnolistny

„WIERCISZÓW”

W roku 2023 zaobserwowano około 50 szt. tej rośliny i niektóre z nich już kwitły (Fot.4). Są duże szanse, że sierpik się tutaj zadomowi. Wskazuje na to dobra kondycja roślin i to, że zaczynają produkować nasiona, co rokuje nadzieje na powiększanie się jego populacji w przyszłych sezonach. Dzięki regularnym zabiegom ochronnym, siedlisko na którym rośnie, jest w bardzo dobrej kondycji i sierpik może znaleźć tu naprawdę dogodne warunki do życia.

Fot. 4. Wierciszów – sierpik różnolistny

Mimo, że okres AfterLife projektu się zakończył, Zespół Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parku Krajobrazowych będzie nadal monitorował stan stanowisk tej rzadkiej rośliny.